

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Linda Stöberg

SKÖTSELPLAN

Datum
2016-01-14

Referens
511-421-2012

Sida
1 (10)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET KROKSTADÖN

1. Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Krokstadön bildas med syftet att bevara och utveckla biologisk mångfald i ett område med värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar som delvis är brandpräglade, och andra ingående naturtyper samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Områdets kulturpräglade naturmiljöer såsom trädklädd betesmark och öppen betesmark med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och vid behov återställas. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet uppnås genom att inget skogsbruk bedrivs i området, genom att skötsel för att gynna lövträd genomförs på öarna samt genom att området tillgängliggörs för friluftslivet. Exempel på skötsel är bränning och röjning. Spontan skogsbrand på öarna tillåts till den grad säkerhetsaspekterna tillåter. Vidare görs vissa anordningar för att underlätta för friluftslivet.

2. Administrativa data

Objektnamn	Naturreseptatet Krokstadön
NVR-nummer	2042746
Kommun	Kil och Arvika
Markslag och naturtyper* (ha):	
Skogsmark	211,5 ha
varav produktiv skogsmark	209,4 ha
Sjöar och vattendrag	715,6 ha
Övriga markslag	2,0 ha
Summa	929,1 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
Markslag	Gammal skog
Strukturer	Grova träd, död ved, lövträd
Arter	Raggbock, grön sköldmossa, mindre hackspett, tretåig hackspett, fiskgjuse

*arealer för markslag och naturtyper baseras på KNAS. Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer. Avrundningen kan innebära att den sammanlagda KNAS-arealen inte är den samma som reservatets totala areal.

3. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

De kulturlämningar som förekommer inom området är relativt få men vittnar om ett ganska ordinärt nyttjande av skogen. Fångstgropar för älg finns på ett par ställen och en tjärdal finns noterad vid Hundsnäset. Vidare förekommer en hel del kolbottnar och enstaka lämningar efter kolarkojor. Gamla inägor finns på Krokstadön, Ängön och Adelsön. Öppen mark finns fortfarande kring huset på Krokstadön.

Nuvarande markanvändning domineras av skogsbruk med olika intensitet. Marken inom reservatet har mestadels brukats extensivt eller inte alls under senare år varför nyttjandegraden är liten särskilt på fastlandsdelen där den branta terrängen har försvårat virkesuttag. På de större öarna har större avverkningar skett på 1970-talet. Skötseln av den uppväxande skogen har varit lågintensiv eller obefintlig vilket gjort att öarna idag är klädda med lövrika skogar med stor potential för naturvärden. Värmeln har betydelse för friluftsliv och fiske.

4. Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Krokstadöns naturreseptat har ett strategiskt läge för bevarandet av vitryggig hackspett. Skogen på öarna och Värmelns nordöstra strand hyser hotade och missgynnade arter. De ur naturvårdsperspektiv prioriterade arterna utgörs av

krävande löv- och tallskogsberoende arter, t.ex. skogsduva, stor aspticka samt insektsarterna raggbock och reliktbock. Området har stor utvecklingspotential då stora arealer lövrik, medelålders skog förekommer. Den norra delen av reservatet ligger i ett område som är prioriterat för skydd av skog enligt länets skogsstrategi, trakt för ädellövskog och ligger också i anslutning till en större trakt för triviallövskog. Området har en hög täthet av signal-, missgynnade- eller hotade arter. Inom reservatet har 20 rödlistade arter och 40 signalarter hittats. Tre fågelarter, fiskgjuse, gråspett och järpe, är med i annex 1 till EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEC).

Kulturhistoriska bevarandevärden

Krokstadön har en intressant historia. Ön användes som Borgviks AB jaktstuga fram till 1919. Det finns en nedtecknad berättelse om öns brukande från 1920-talet. Huvudbyggnaden kan ha uppförts redan på slutet av 1700-talet och byggdes till med en veranda under 1920-talet. Det finns ett flertal andra gamla byggnader på ön såsom en eldria som användes för att torka otröskad säd enligt finsk metod. Transport till och från ön skedde vintertid över isen och sommartid med båt. Hästar togs över med färja vid slätter. Bolagets ångdrivna bogserbåtsom fraktade timmer och träkol från Värmeåns stränder till bruket användes också för att ta sig till och från ön. Idag växer skog på marker som tidigare användes för slätter, odling och bete. På gamla foton kan man se hur stora ytor var öppna. Idag finns spår kvar i området närmast huset och det finns slättergynnade arter kvar i gräsfloran. På 1920-talet och framåt användes huset som sommarnöje och hushållet bestod av hela familjen samt av tjänstefolket som kom från Stockholm eller från trakten. Det finns många nedtecknade historier *från familjens besök, bland annat om när man hade ett brasilianskt bergslejon och en vildkatt boende på en av de små öarna utanför Krokstadön eller om Löwenborgskan, efter vem en av badstränderna uppkallats.

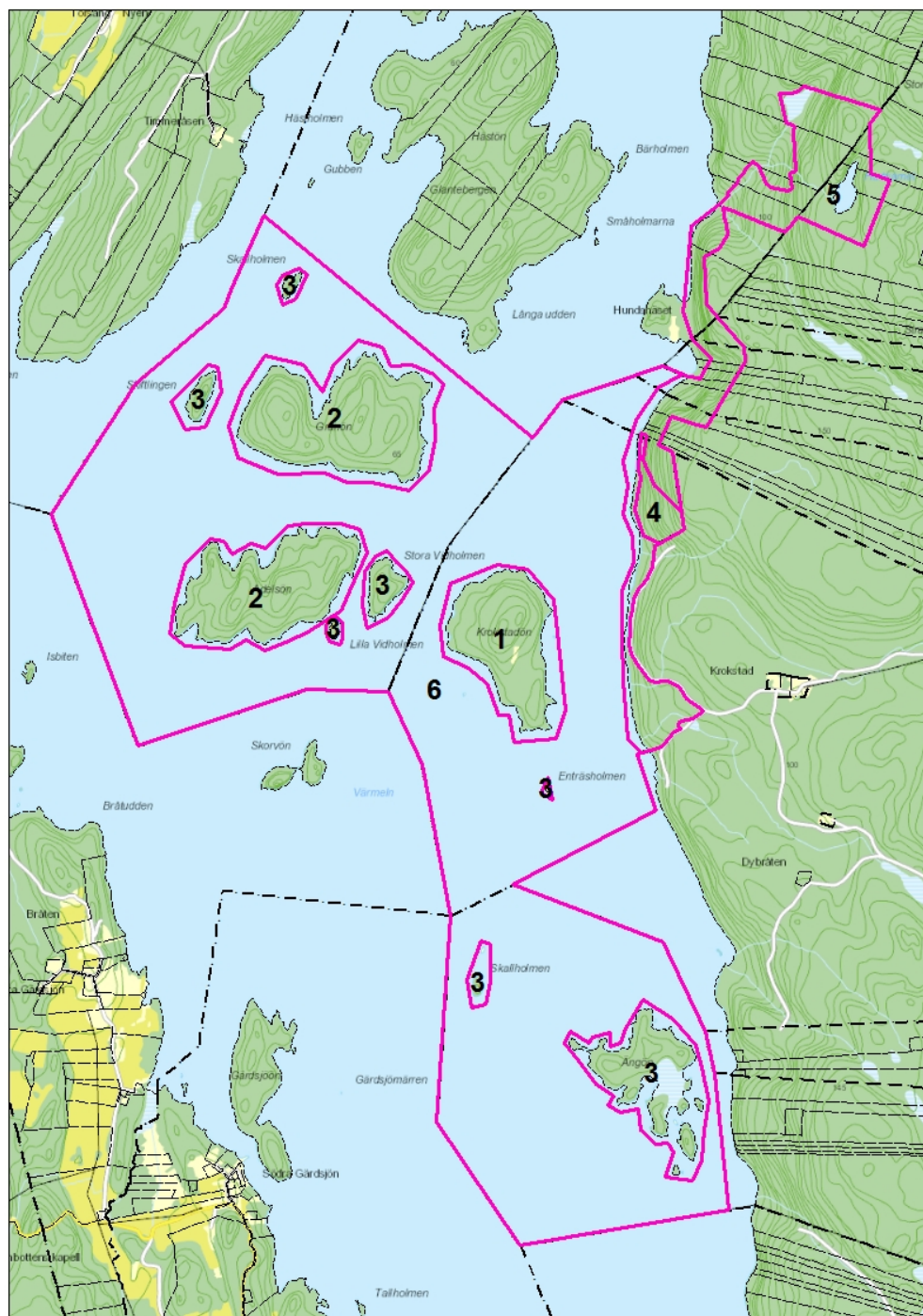
*”Krokstadön, min sagas ö”, Åke Lyrholm.

Bevarandevärden för friluftsliv

Värmeå är en näringsfattig klarvattensjö med flera öar och vikar och är en populär fiskesjö. Sjön är populär bland långfärdsskridskoåkare och kanotister och sjön har flera badvikar och en småbåtshamn. I reservatet ingår fyra större obebodda, trädbeklädda öar och flera mindre öar och skär. Reservatet omfattar också en del av Värmeåns östra strand. Stranden är bitvis brant och den gamla skogen ger en vacker fond sett från sjön. Strandhöjden, som ligger i norra delen av reservatet, är ett omtyckt utflyktsmål för innevånarna i Kil.

5. Skötselområden

Området har delats upp i sju skötselområden. Friluftsliv utgör ett eget skötselområde som omfattar hela reservatet. De övriga sex skötselområdena har delats in efter huvudsaklig inriktning på skötsel och naturtyp.

@Lantmäteriet Geodata Samverkan

Skötselområde 1 Krokstadön Lövrik barrskog (41 hektar)

Krokstadön består till större delen av lövrik barrskog där man 2009 röjde bort mycket av granen vilket har gett en gles och lövrik miljö. På ön finns ett flertal byggnader av varierande ålder och man kan se tydliga spår av att stora delar av ön tidigare varit hävdad inägomark, bland annat genom ängsflora i området närmast boningshuset. I strandområdet finns en del äldre tall.

- **Bevarandemål**

Ön ska ha en naturskogsartad miljö med hög andel lövträd, gamla träd och död ved. Den öppna och glest trädbevuxna miljön i närheten av byggnaderna ska bibehållas.

- **Åtgärder**

Skötsel för att gynna lövträd och bevara en glesare skog i närheten av byggnaderna. I byggnadernas närhet kan bete vara en lämplig åtgärd för att hålla inägomarken öppen. Vid skötselåtgärder ska hänsyn tas till hotade och störningskänsliga arter.

Skötselområde 2 Granön och Adelsön (108 hektar)

På Granön röjdes granen bort maskinellt 2009. På Adelsön gjordes samtidigt en manuell åtgärd där en del av granen röjdes men lämnades kvar på plats. På öarna finns en blandning av rena aspskogar, öppna gläntor, blandskog och impedimentmarker med öppna hållar omgivna av tallar och enbuskar. På Adelsön finns en kantzon mot sjön med hållmarkstallskog där det finns flera äldre och senvuxna träd. På bägge öarna finns mycket död granved.

- **Bevarandemål**

Skogen ska utveckla naturskogskaraktärer med ålders- och trädslagsvariation och rik förekomst av död ved.

- **Åtgärder**

Bränning är en skötselåtgärd för att skapa död ved och höja andelen lövträd. På Granön är det främst den västra delen som bör brännas. Vid bränning är det viktigt att anpassa tiden och området för bränning för att skydda hotade och störningskänsliga arter.

Skötselområde 3 Ängön, Stora och lilla Vidholmen, Skallholmen, Skiftlingen och ytterligare små holmar i sjön Värmeln (52 hektar)

Ängön består till större delen av lövträdsrik barrskog och det finns flera sumpskogsområden och andra blöta miljöer. Lövträden dominerar fläckvis, till exempel finns klibbalsstrandskog, aspskog på hållmarker, björksumpskog och även områden med skogslind. Vissa delar är talldominerade och det

finns gott om grova gamla tallar. Öarna Stora och Lilla Vidholmen, Skiftlingen och Skallholmen är alla talldominerade. Många av träden är gamla och det finns enstaka lågor och torrträd. Några av de mindre holmarna är trädbeklädda medan andra är trädlösa. Flera av öarna utgör lämpliga livsmiljöer för hotade och störningskänsliga fåglar.

- **Bevarandemål**

Skogen ska utvecklas mot barrnatskog med ålders- och trädslagsvariation och rik förekomst av död ved.

- **Åtgärder**

Inga åtgärder.

Skötselområde 4 utvecklingsmark på Värmelns östra strand (6 hektar)

Området är ett av skogsbruk påverkat område i anslutning till vändplatsen av en skogsbilväg. Naturvärdena är främst kopplade till lövträden i området.

- **Bevarandemål**

Skogen ska utvecklas mot en lövträdsdominerad blandskog med mer än 50 % lövträd.

- **Åtgärder**

Röjning eller ringbarkning av gran för att öka områdets lövträdsandel.

Skötselområde 5 skog på Värmelns östra strand (84 hektar)

Den östra stranden mot Värmeln utgörs av talldominerade sluttningar med gammal skog med lövträdsinslag, främst asp. Längre in mot land ökar andelen gran och det finns värden kopplade till senare successionsstadier i de lägre liggande skogsområdena, samtidigt som högre liggande marker hyser en mager äldre tallskog. Området närmast Hundsnäset visar spår av rikare stråk i berggrunden och här finns kalkgynnade kryptogamer. Mellan värdekärnorna finns några områden med yngre skog med inslag av lövträd samt med vid avverkning lämnade överståndare av asp och tall.

- **Bevarandemål**

Skogen bör utvecklas mot barrnatskog med ålders- och trädslagssvariation och rik förekomst av död ved.

- **Åtgärder**

Inga åtgärder.

Skötselområde 6 sjön Värmeln (638 hektar)

Värmeln har i miljömålsarbetet klassats som nationellt värdefullt vatten både vad gäller naturvårds- och fiskevärden. I norr rinner den nationellt särskilt värdefulla Slorudsälven ut i sjön. Värmeln har en unik variant av öring som är storvuxen och som reproducerar sig i anslutande vattendraget Vrångbäcken. I sjön finns den djuplevande och ovanliga hornsimpan liksom signalkräfta. Värmeln är en djup, klar och kall sjö varför här finns glacialrelikta kräftdjur med höga krav på livsmiljö. Värmeln är näringsfattig och är inte försurad.

- **Bevarandemål**

Sjön bör fortsatt vara en livsmiljö för de arter som finns där idag.

- **Åtgärder**

Inga åtgärder.

Skötselområde 7 friluftsliv

Värmeln och dess omgivning är ett populärt besöksmål för både svenska och utländska turister. De flesta besökarna går i land på någon av de fyra större öarna via båt, skridskor eller skoter. På sommaren är öarna populära utflyktsmål för bad och grillning. På Krokstadön finns flera lokalhistoriskt intressanta byggnader i en delvis bevarad öppen miljö. Den östra stranden av Värmeln som ingår i resevatet är bitvis brant och den gamla skogen ger en vacker fond sett från sjön. Det finns flera använda stigar i området som leder fram till Hundsnäset. På höjden öster om Värmeln finns den vackra utsiktspunkten Strandshöjden vid Hurtjärnet och är ett känt utflyktsmål för innevanarna i Kil trots att det kräver en kilometers fotvandring på en icke uppmärkt stig för att nå dit.

- **Bevarandemål**

Friluftsliv ska kunna bedrivas i hela reservatet. Krokstadön ska utgöra ett centrum där besökare kan hämta ved, få information om reservatet samt få tillgång till faciliteter som väderskydd, bord och bänkar, toalett, eldstad samt brygga.

- **Åtgärder**

På Krokstadön iordningställs bänkar, eldstad, bord, informationsplats, vedförråd och toalett. Brygga för besökande småbåtar anläggs och lämplig anordning för vinterförvaring av bryggan ordnas. Boningshuset iordningställs och underhålls så att tak, grund, fasad, stomme och murstock är hela och funktionella. Underhåll av övriga byggnader ska utföras så att de fungerar för avsett syfte och inte försämrats. Underhåll och reparationer ska ske på ett sätt som bevarar de kulturhistoriska värdena. Härbret iordningställs så att det fungerar som en öppen raststuga för besökare. Eldstäder kan vid behov anläggas på öarna och vid Hurtjärn för att motverka risken förspontana eldstäder. Anordningar anläggs med hänsyn till hotade och störningskänsliga arter.

Om medel finns ska området i anslutning till byggnaderna hållas öppet. Boningshus och andra byggnader ska rustas upp så att de blir en tillgång för reservatet. Den enklare bryggan kan kompletteras så att den kan ta emot större båtar. Restaurering och underhåll av ränna kan utföras så att man vid normalt vattentillstånd, eller strax under det, kan ta sig in med småbåtar och angöra dem vid brygga och i båthuset. På fastlandet kan en brygga för småbåtar anläggas. Vidare kan vandringsleder enligt karta, bilaga 3 anläggas.

6. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Skötselområde	Prio (1-3 där 1 viktigast)
Markvård			
Bränning på Granön och Adelsön	2017-	2	1
Röjning av sly och gran i närheten av byggnaderna på Krokstadön	2015-	1	1
Öppethållande av glest trädklädd betesmark (under förutsättning att det sker i arrendatorns regi)	2015-	1	3
Ringbarkning/röjning av gran	2017-	4	3
Anläggningar för friluftslivet			
Grundnivå			
Anläggning och underhåll av informationstavla på Krokstadön.		1	1
Underhåll av byggnader; tak, grund, fasad, stomme och murstock ska vara hela och funktionella.		1	1
Iordningsställande av härbre till en öppen raststuga för besökare, samt underhåll.		1	1
Iordningsställande och underhåll av bänkar, bord, eldstad, vedplats och toalett på Krokstadön		1	1
Anläggning och underhåll av brygga		1	1
Anläggning och underhåll av eventuella eldstäder och information i övriga delar av reservatet		1-6	1
Högre ambitionsnivå, om medel finns			

Upprustning av byggnader på Krokstadön utöver grundnivån.		1	3
Anläggning och underhåll av vandringsleder på Krokstadön.		1	3
Anläggning och underhåll av kompletterande brygga och eller brygga på fastlandet		5	3

7. Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Bevarandemålen för området kommer att preciseras i nivåsatte så kallade målindikatorer. En redogörelse för uppföljning av målindikatorerna kommer att finnas i en särskild uppföljningsplan.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket området och vad var tidsåtgången.

8. Genomförd dokumentation

För byggnaderna finns en byggnadsvårdsplan upprättad 2014 och två besiktningsprotokoll, ett för sotning och ventilation och en konditionsbesiktning från 2013.